

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

- ۱- نسبت میان مفاهیم زیر را مشخص کنید.
 الف) مقتول / شهید .....
 ج) محسوس / معقول .....

« پاسخ »

- الف) مطلق (الف) من وجه (ب) تباین (ج) مطلق (د) مطلق (۱)

- ۲- مفاهیم جزئی و کلی زیر را مشخص کنید.
 الف) شاهنامه‌ی فردوسی .....
 ج) لیوان .....

« پاسخ »

- الف) جزئی (الف) جزئی (ب) کلی (ج) کلی (د) کلی (۱)

- ۳- هریک از موارد سمت راست با کدام مورد از ستون چپ ارتباط دارد؟
 الف) سرو، درخت (الف) تباین
 ب) ایرانی، مسلمان (ب) تساوی
 ج) انسان، بشر (ج) عموم و خصوص مطلق
 ۱- تباین
 ۲- تساوی
 ۳- عموم و خصوص مطلق
 ۴- عموم و خصوص من وجه

« پاسخ »

- الف) ۳- عموم و خصوص مطلق (۰/۲۵)
 ج) ۲- تساوی (۰/۲۵)
 ب) ۴- عموم و خصوص من وجه (۰/۲۵)

- ۴- جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید:
 مفهوم «کتاب درسی» یک تصور ..... است.

« پاسخ »

کلی (۰/۲۵)

- ۵- در عبارت مقابل، یک تصور جزئی و یک تصور کلی پیدا کنید: «رمضان، ماه بیداری دلهاست».
 الف) جزئی: (الف) بیداری / دلها (ص ۱۳)
 ب) کلی: (ب) ماه / بیداری (ص ۱۳)

« پاسخ »

- الف) رمضان (ص ۱۳) (ب) ماه / بیداری (ص ۱۳) (هر مورد ۰/۲۵)

۶- تعیین کنید میان دو تصور کلی «میوه و ترش» چه نسبتی وجود دارد؟
الف) عموم و خصوص مطلق
ب) عموم و خصوص من وجه

« پاسخ »

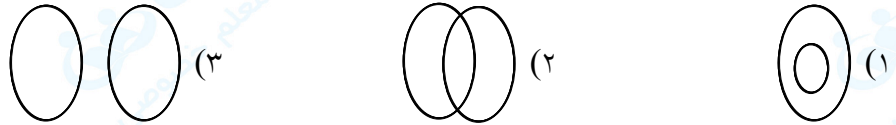
ب- عموم و خصوص من وجه (ص ۱۴ و ۱۵) (۰/۲۵)

۷- اصطلاح مقابل را تعریف کنید. «مفهوم کلی»

« پاسخ »

قابلیت آن را دارد که بر مصادق‌های متعدد منطبق شود. (۰/۵)

۸- رابطه‌ی میان دو تصور کلی «اسب و حیوان» با کدام شکل نمایش داده می‌شود؟

« پاسخ »

شکل (۱) (۰/۲۵)

۹- بین «خواهر و برادر» کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، عام و خاص مطلق، عام و خاص من وجه) برقرار است؟

« پاسخ »

تباین (۰/۲۵)

۱۰- بین «دیوار و آجری» کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، عام و خاص مطلق، عام و خاص من وجه) برقرار است؟

« پاسخ »

عام و خاص من وجه (۰/۲۵)

۱۱- بین «انسان و پزشک» کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، عام و خاص مطلق، عام و خاص من وجه) برقرار است؟

« پاسخ »

عام و خاص مطلق (۰/۲۵)

۱۲- در عبارت مقابل، یک تصور جزئی بیابید: «ارسطو فیلسوف یونانی است.»

« پاسخ »

ارسطو (۰/۲۵)

۱۳- درستی یا نادرستی جمله‌ی زیر را تعیین کنید.
مفهوم کلی آن است که قابلیت دارد بر مصداق‌های متعددی منطبق شود.

« پاسخ »

درست (۰/۲۵)

۱۴- درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید:
میان دو مفهوم کلی «تقابل» و «عکس»، «نسبت تباین» برقرار است.

« پاسخ »

درست است. (۰/۲۵)

۱۵- تعیین کنید میان مفاهیم ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، مطلق، من وجه) برقرار است:
انسان، ناطق

« پاسخ »

تساوی (۰/۲۵)

۱۶- تعیین کنید میان مفاهیم ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، مطلق، من وجه) برقرار است:
میوه، ترش

« پاسخ »

من وجه (۰/۲۵)

۱۷- جای خالی را با کلمه مناسب کامل کنید.
اگر دو مفهوم به گونه‌ای باشند که هیچ مصداق مشترکی نداشته باشند، میان آن‌ها نسبت ..... برقرار است.

« پاسخ »

تباین (۰/۲۵)

۱۸- درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید.
مفهوم « شکل » یک تصور جزئی است.

« پاسخ »

نادرست (۰/۲۵)

۱۹- بین کدام گروه از مفاهیم در گزینه‌های زیر، رابطه‌ی عموم و خصوص من وجه برقرار است؟
الف) مسیحی و ایرانی
ب) پرنده و عقاب

« پاسخ »

الف) مسیحی و ایرانی (۰/۲۵)

۲۰- تعیین کنید میان دو مفهوم کلی ذیل کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی - تباین - مطلق - من وجه) برقرار است؟
آهو - حیوان

« پاسخ »

مطلق (۰/۲۵)

۲۱- تعیین کنید میان دو مفهوم کلی ذیل کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی - تباین - مطلق - من وجه) برقرار است؟
میز - چوبی

« پاسخ »

من وجه (۰/۲۵)

۲۲- تعیین کنید بین هر یک از دو تصور کلی ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، مطلق، من وجه) برقرار است؟
گل - ماهی

« پاسخ »

تباین (۰/۲۵)

۲۳- تعیین کنید بین هر یک از دو تصور کلی ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، مطلق، من وجه) برقرار است؟
معلم - شاعر

« پاسخ »

عموم و خصوص من وجه (۰/۲۵)

۲۴- تعیین کنید که هریک از موارد زیر، مصداق کدام یک از نسبت‌های چهارگانه می‌باشد: (تساوی، تباین، مطلق، من وجه)
الف) کاغذ - سفید   ب) کیف - کفش

« پاسخ »

الف) من وجه (۰/۲۵)   ب) تباین (۰/۲۵)

۲۵- صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید:
مفاهیمی که جزء ذات و حقیقت یک مفهوم دیگرند «عرضی» نام دارند.

« پاسخ »

غلط (۰/۲۵)

۲۶- صحیح یا غلط بودن عبارت زیر را مشخص کنید:
مفاهیم «گره» و «کتاب» هر دو مفاهیمی کلی هستند.

« پاسخ »

صحیح (۰/۲۵)

۲۷- تعیین کنید که هریک از موارد زیر، مصداق کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی - تباین - مطلق - من وجه) می‌باشد: الف) بیماری - سرماخوردگی   ب) دوست - دشمن

« پاسخ »

الف) مطلق (۰/۲۵)   ب) تباین (۰/۲۵)

۲۸- بین هر یک از دو کلی زیر کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟ (تساوی - تباین و...)
الف) اسب و آهو   ب) مادر و زن

« پاسخ »

الف) تباین (۰/۲۵)   ب) عام و خاص مطلق (۰/۲۵)

۲۹- برای هر کدام از مفاهیم زیر تا جایی که می‌توانید، مفاهیم درونی (ذاتی) و بیرونی مرتبط با آن (عرضی) را نام ببرید:

- ۱- انسان:
- ۲- گربه:
- ۳- مربع:
- ۴- آب:

« پاسخ »

- ۱- انسان: (ذاتی: جسم - حیوان - حساس - اراده - زنده بودن - ناطق بودن)، (عرضی: راه رفتن - بیماری - سفید بودن - هنرمند - پزشک ...)
- ۲- گربه: (ذاتی: جسم - حیوان - حساس - زنده بودن)، (عرضی: سیاه بودن - راه رفتن - بیماری ...)
- ۳- مربع: (ذاتی: شکل - چهارضلعی)، (عرضی: قائم‌الزاویه - مجموع زوایا ۳۶۰ درجه - اضلاع مساوی - اضلاع موازی)
- ۴- آب: (ذاتی: جسم - مایع - سیال)، (عرضی: گِل آلود بودن - شیرین بودن - تلخ بودن ...)

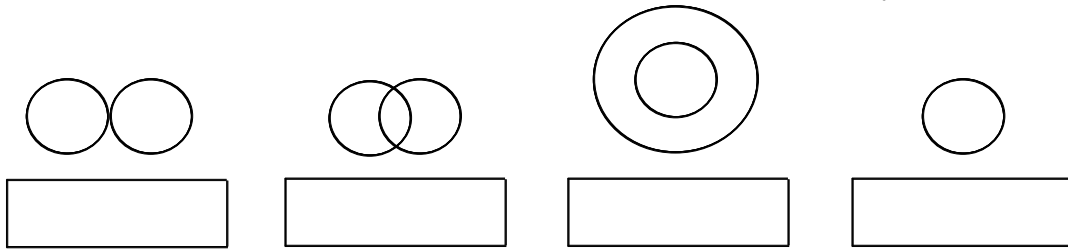
۳۰- به مفاهیم کلی که در ابتدای درس آمده، توجه کنید و از میان آن‌ها برای هر یک از نسبت‌های چهارگانه چند مورد انتخاب کنید:

- الف - تساوی:
- ب - عموم و خصوص مطلق:
- ج - عموم و خصوص من وجه:
- د - تباین:

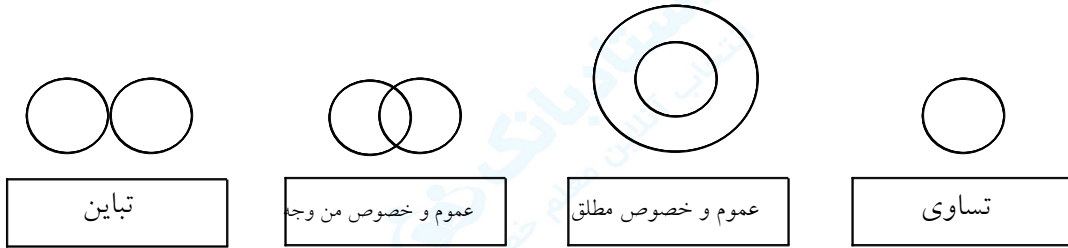
« پاسخ »

- الف- تساوی: (مثلث - سه ضلعی) (انسان - ناطق)
- ب- عموم و خصوص مطلق: (شکل - مربع) (اعداد - اعداد فرد)
- ج- عموم و خصوص من وجه: (شناگر - دانش‌آموز) (مسلمان - آسیایی)
- د- تباین: (مثلث - مربع) (سنگ - گیاه)

۳۱- به چهار حالت مختلف دو دایره توجه کنید. ببینید که این چهار حالت، متناسب با کدام یک از نسبت‌های چهارگانه است؟ نام آن نسبت را در زیر آن بنویسید.

« پاسخ »

۳۲- به مفاهیم زیر نگاه کنید و مفاهیم کلی را از مفاهیم جزئی جدا نمایید.

تهران - حافظ - معلم - انسان - عدالت - شکل سه ضلعی - قله‌ی دماوند - خلیج فارس - شعر - سلمان فارسی - تضاد - دیو - مثلث - عبرت - وحی - کتاب درسی - سینما - مسجد - مشهد - دایره - کره - لباس - سفید - حیوان - آب - گربه - مسلمان - حیوان - ناطق - کتاب

« پاسخ »

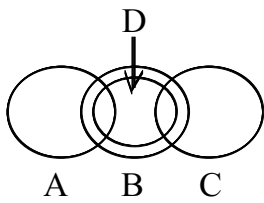
مفاهیم جزئی: تهران - حافظ - قله‌ی دماوند - خلیج فارس - سلمان فارسی - مشهد
مفاهیم کلی: معلم - انسان - عدالت - شکل سه ضلعی - شعر - تضاد - دیو - مثلث - عبرت - وحی - کتاب درسی - سینما - مسجد - دایره - کره - لباس - سفید - حیوان - آب - گربه - مسلمان - ناطق - کتاب

۳۳- هرگاه دو مفهوم کلی به گونه‌ای باشند که هیچ مصداق مشترکی نداشته باشند، بین آن دو مفهوم کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟ مثال بزنید.

« پاسخ »

تباين (۰/۲۵) کوه و درخت (۰/۲۵) (یا هر مثال صحیح دیگر)

۳۴- تعیین کنید در میان اجزاء شکل مقابل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه (تساوی، تباین، مطلق، من وجه) برقرار است؟

الف) A و B

ب) A و C

ج) B و D

د) C و D

« پاسخ »

الف) من وجه (۰/۲۵)

ب) تباین (۰/۲۵)

ج) مطلق (۰/۲۵)

د) من وجه (۰/۲۵)

۳۵- رابطه‌ی میان «معرف» و «معرّف» از میان نسبت‌های چهارگانه لزوماً باید ..... باشد.

« پاسخ »

تساوی (۰/۲۵)

۳۶- این تصویر، بیانگر کدام یک از نسبت‌های چهارگانه است؟

« پاسخ »

عموم و خصوص مطلق (۰/۲۵)

۳۷- در متن زیر، یک تصور جزئی و یک تصور کلی پیدا کنید:

ابوذر و سلمان فارسی از اولین مسلمانان هستند . الف) جزئی: ..... ب) کلی: .....

« پاسخ »

الف) جزئی: سلمان فارسی (یا ابوذر) (۰/۲۵)

ب) کلی: مسلمانان (یا اولین) (۰/۲۵)

۳۸- اصطلاح «ذاتی» را تعریف کنید.

« پاسخ »

مفاهیمی که سازنده یا تشکیل دهنده‌ی ماهیت هستند. یا هویت بخش مفهوم ماهیت هستند. یا از اجزای درونی ماهیت هستند. (۰/۵)

۳۹- در نسبت‌های چهارگانه، هرگاه همه‌ی افرادی که مصداق یک مفهوم کلی هستند، مصداق مفهوم دیگر هم باشند، نسبت میان آن‌ها ..... است.

« پاسخ »

تساوی (۰/۲۵)

۴۰- تعیین کنید بین دو تصور کلی ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟
برف - باران

« پاسخ »

تباین (۰/۲۵)

۴۱- تعیین کنید بین دو تصور کلی ذیل، کدام یک از نسبت‌های چهارگانه برقرار است؟
نسبت‌های چهارگانه - عام و خاص من وجه

« پاسخ »

عام و خاص مطلق (۰/۲۵)

۴۲- تعیین کنید کدام عبارت صحیح و کدام غلط می‌باشد؟
یکی از ویژگی‌های مفاهیم ذاتی و عرضی این است که برای تصور نمودن یک ذات به این مفاهیم نیاز مبرم داریم.

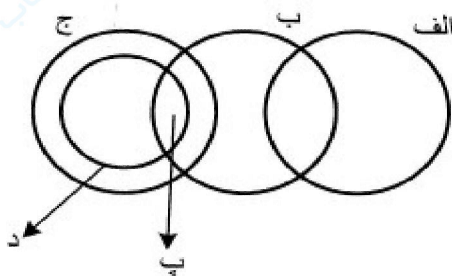
« پاسخ »

غ (۰/۲۵)

۴۳- به ترتیب کدام مفهوم در خارج وجود مستقل دارد و کدام یک جنس عالی است؟
(۱) حیوان - جسم (۲) حیوان - جوهر (۳) حیوان - کیفیت (۴) انسان - کیفیت

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است.
انسان نوع است و وجود نوع یک وجود مستقل است. کیفیت نیز یکی از اجناس عالی است.

۴۴- با توجه به شکل کدام عبارت درست است؟

- ۱) نسبت میان «ج» و «الف» تباین است.
- ۲) نسبت میان «ب» و «الف» تباین است.
- ۳) تمام مصادیق «پ» و «د» مشترک هستند.
- ۴) نسبت میان «ب» و «الف» عموم و خصوص من وجه است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. با توجه به شکل نسبت میان «ب» و «الف» تباین است.

۴۵- کدام طبقه‌بندی درست است؟

- (۱) موجود مادی < موجود بی‌جان < درخت < چنار
- (۲) آسیایی < ایرانی < تهرانی < اهوازی
- (۳) موجود < موجود غیرمادی < موجود مادی < جاندار
- (۴) انسان < دانش‌آموز < دبیرستانی < دبستانی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در گزینه ۲ تهرانی و اهوازی رابطه تباین دارند و تهرانی عام‌تر از اهوازی نیست در گزینه ۳ موجود غیرمادی و موجود مادی دارای رابطه تباین هستند. در گزینه ۴ دبیرستانی و دبستانی نیز رابطه تباین دارند.

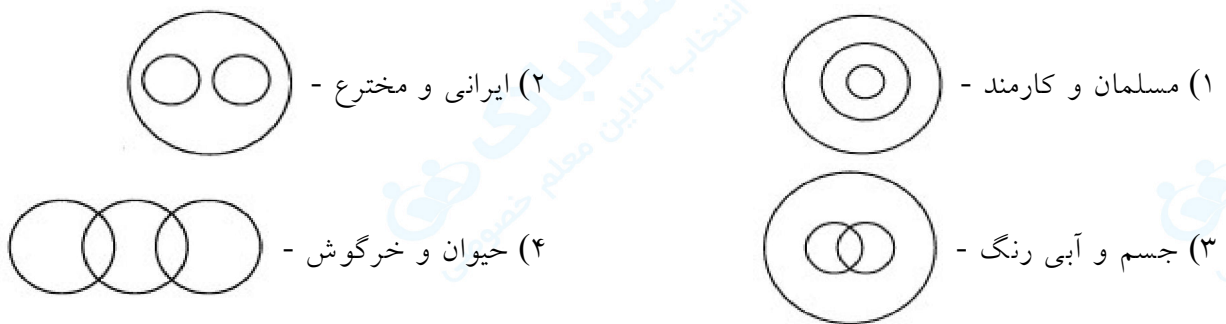
۴۶- کدام عبارت درباره نسبت‌های چهارگانه نادرسیت است؟

- (۱) اگر دایره مصادیق دو کلی بر یکدیگر منطبق باشند، میان آن‌ها رابطه تساوی وجود دارد.
- (۲) دو مفهوم کلی «تصور و تصدیق» هیچ مصادیق مشترکی ندارند بنابراین رابطه آن‌ها تباین است.
- (۳) از این که بعضی میوه‌ها شیرین هستند و بعضی شیرین نیستند و بالعکس، می‌فهمیم رابطه میوه و شیرین عموم و خصوص من وجه است.
- (۴) وقتی یک مفهوم کلی تمام مصادیق مفهوم کلی دیگر را در برگیرد و مصادیق دیگری را نیز شامل شود رابطه آن‌ها عموم و خصوص من وجه است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. اگر یک مفهوم کلی تمام مصادیق مفهوم دیگر را در برگیرد و علاوه بر آن مصادیق دیگری را نیز دربرگیرد، رابطه آن‌ها عموم و خصوص مطلق خواهد بود.

۴۷- رابطه میان کدام دو مفهوم عموم و خصوص مطلق است و کدام دوایر نشان دهنده رابطه «انسان و دانش‌آموز و ایرانی» است؟

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. رابطه «جسم و آبی رنگ» و «حیوان و خرگوش» عموم و خصوص مطلق است. انسان عام‌تر از دانش‌آموز و ایرانی است. و رابطه انسان با هر کدام از آن‌ها عموم و خصوص مطلق است ولی رابطه دانش‌آموز و ایرانی، عموم و خصوص من وجه است.

۴۸- در کدام دسته از مفاهیم زیر سه مفهوم جزئی وجود دارد؟

- الف: ارتش جمهوری اسلامی ایران - تمام مهره‌های این کیسه - این کلاس بزرگ
 ب: خانه آجری - صحابه پیامبر - پایتخت ایران
 پ: کتاب منطق - خانه من - رخس
 ت: کوه سیلان - ملت ایران - مجموعه اعداد طبیعی
- (۱) ب و ت (۲) الف و ت (۳) ب و پ (۴) الف و ب

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در ب هر سه مفهوم کلی است. در پ دو مفهوم کلی است و رخس جزئی است.

۴۹- در کدام گزینه، سه مفهوم از موارد مشخص شده کلی هستند؟

- (۱) بنیانگذار فلسفه، سقراط اهل یونان است و برجسته‌ترین شاگرد او افلاطون است.
 (۲) ارسطو، فیلسوف بزرگ یونان در سده چهارم قبل از میلاد است، وی را معلم اول نیز می‌نامند.
 (۳) ابن سینا فیلسوف مشائی یعنی پیرو ارسطو است اما برای استاد او، افلاطون نیز احترام زیادی قائل است.
 (۴) حضرت محمد (ص)، خاتم پیامبران و از پیامبران اولوالعزم صاحب شریعت است که فرشته وحی، جبرئیل بر او نازل شد.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بنیانگذار فلسفه، اهل یونان و برجسته‌ترین شاگرد او هر سه کلی است. در گزینه ۲، چهار مفهوم کلی است. در گزینه ۳، دو مفهوم کلی است و در گزینه ۴، چهار مفهوم کلی است.

۵۰- «شکل برای مربع» و «سفید برای جسم» به ترتیب مانند ..... و ..... هستند.

- (۱) حیوان برای انسان - حساس برای حیوان
 (۲) نوع برای جنس - اراده برای جسم نامی
 (۳) مفهوم عام‌تر برای مفهوم خاص‌تر - عرض عام برای نوع
 (۴) ذاتی برای ذات - بیرونی برای ذات

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. «شکل برای مربع» مانند «ذاتی برای ذات» است و «سفید برای جسم» مانند «بیرونی (عرض) برای ذات» است.

۵۱- گسترده‌ترین مفهوم نسبت به «طالبی»، کدام مفهوم است؟

- (۱) میوه (۲) جسم (۳) جوهر (۴) کروی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در بین مفاهیم ارائه شده جوهر نسبت به طالبی گسترده‌ترین مفهوم است، زیرا جنس الاجناس آن بوده و نسبت به مفاهیم دیگر گستره بیش‌تری را دربرمی‌گیرد.

۵۲- در کدام گزینه «جسم» جنس همه مفاهیم شمرده می شود؟

- (۱) هوا - پوست بدن - ماهی - اتم
 (۲) لاک پشت - سرخی - سنگ - حیوان ناطق
 (۳) عروس دریایی - خزه - استوانه - سنگ
 (۴) جسم غیرنامی - مجسمه - استقامت - خانه

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. همه موارد گزینه «۱» (هوا، پوست بدن، ماهی و اتم) ماده هستند که جنس بعید همه آنها جسم است و به جوهر ختم می شوند. درحالی که در سایر گزینه ها موارد نقض مانند: سرخی، استوانه و استقامت وجود دارد.

۵۳- کدام گزینه در رابطه با کلیات پنجگانه صحیح است؟

- (۱) اجناس دارای مصادیق بوده و به وسیله عرضیات مصادیق آنها متمایز می شوند.
 (۲) اجناس دارای اقسام بوده و می توانند به عرضیات و فصولی تقسیم شوند.
 (۳) هر نوعی دارای مصادیق بوده و به وسیله عرضیات مصادیق آن متمایز می شود.
 (۴) فصول دارای اقسام بوده و می توانند به انواع و اجناسی تقسیم شوند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نوع (که از ترکیب جنس و فصل به وجود می آید) می تواند در خارج مصداق داشته باشد (برخلاف جنس). مصادیق انواع، خود از طریق عرضیات از یکدیگر متمایز می شوند.

۵۴- کدام توصیف تنها برای مفهوم «فصل» مناسب است؟

- (۱) صفت لازمه یک نوع خاص
 (۲) صفت متمایز کننده افراد یک نوع
 (۳) مفهوم درونی مختص یک ذات
 (۴) جداکننده یک ذات از ذات دیگر

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. فصل، مفهومی ذاتی (درونی) است که به یک ذات اختصاص دارد و او را از ذات های دیگر متمایز می کند.

گزینه «۴»: مفاهیم عرضی خاص هم می توانند یک ذات را از ذات دیگر جدا کنند مثلاً «سه زاویه داشتن» مثلث را از مربع جدا می کند.

۵۵- در کدام گزینه به ترتیب یک نوع و جنس و فصل مختص به آن آمده است؟

- (۱) انسان - ناطق - حیوان
 (۲) قند - جوهر - سفید
 (۳) گیاه - جسم - نامی
 (۴) مثلث - شکل - سه زاویه ای

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح سایر گزینه ها:

گزینه «۱»: «ناطق» فصل و «حیوان» جنس می باشد.

گزینه «۲»: «سفید» صفت عرضی است.

گزینه «۴»: «سه زاویه ای» از عرضیات مثلث است.

۵۶- کدام دو مفهوم زیر، لزوماً به همین ترتیب درک می‌شوند؟

- (۱) دوبعدی ← جسم
(۲) شیهه‌کشنده ← اسب
(۳) گیاه ← نموکننده
(۴) هنرمند ← انسان

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. مفاهیم ذاتی، لزوماً قبل از ذات درک می‌شوند، یعنی محال است مفهومی درک شود، مگر آن که به نوعی ذاتیات آن قبلاً درک شده باشد. «شیهه‌کشندگی» فصل مفهوم «اسب» است، در نتیجه قبل از این مفهوم درک می‌شود.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «سه بعدی بودن» جزء خصوصیات جسم است.

گزینه «۳»: «نامی بودن» یا «نموکنندگی» فصل مفهوم گیان است، پس قبل از «گیاه» درک می‌شود نه بعد از آن.

گزینه «۴»: «هنرمندبودن»، از ویژگی‌های عرضی انسان است و بعد از خود مفهوم «انسان» درک می‌شود.

۵۷- وقتی می‌گوییم یک صفت نسبت به یک مفهوم عرضی است، به کدام معنا است؟

- (۱) جزء ذات آن مفهوم نیست.
(۲) همیشه همراه آن مفهوم نیست.
(۳) نیاز به علتی غیر از علت مفهوم دارد.
(۴) مصادیقی از ماهیت، آن صفت را ندارند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. اوصاف عرضی در این که بیرون از ماهیت و ذات هستند، مشترک‌اند، یعنی جزء ذات آن مفهوم نیستند.

مفاهیم عرضی به‌ندرت، اوصاف اول و دوم مفاهیم ذاتی را واجدند، نه این که به طور کلی این اوصاف را نداشته باشند. (رد گزینه‌های ۲ و ۳)

۵۸- به ترتیب نسبت مفاهیم «فلز» با «جامد» و «مفهوم جزئی» با «مفهوم کلی» با کدامی از نسبت‌های زیر مطابق است؟

- (۱) مثلث متساوی‌الساقین و مثلث قائم‌الزاویه - ارسطو و مسلمان
(۲) رسول و اولوالعزم - محسوس و معقول
(۳) نماز و واجب - مثنوی و غزل
(۴) ابن‌سینا و فیلسوف - دریای خزر و دریاچه

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نسبت بین فلز و جامد عموم و خصوص من‌وجه است و نسبت بین «مفهوم جزئی» و «مفهوم کلی» تباین است که به ترتیب مطابق نسبت «نماز» با «واجب» و «مثنوی» با «غزل» می‌باشد.

نکته: نسبت‌های چهارگانه بین مفاهیم کلی برقرار می‌شود و مفاهیمی چون ارسطو و ابن‌سینا با مفاهیم کلی نسبتی از نسب اربعه را ندارند.

۵۹- کدام یک از موارد زیر به ترتیب از ویژگی‌های مفاهیم «جزئی» و «کلی» است؟

(الف) ممکن است مصداقی نداشته باشد.

(ب) تنها بر یک مصداق منطبق می‌شود.

(پ) در تعریف استفاده می‌شود.

(ت) حتماً افراد متعددی دارد.

(۴) الف - ت

(۳) ب - پ

(۲) ب - ت

(۱) پ - الف

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است.

(ب) مفهوم جزئی تنها به یک مصداق منطبق می‌شود.

(پ) تنها مفهوم کلی در تعریف استفاده می‌شود.

۶۰- کدام گزینه درباره‌ی مفاهیم «کلی» و «جزئی» درست است؟

(۱) فقط مصداق‌های مفهوم‌های جزئی را می‌توان با اشاره‌ی انگشت نشان داد.

(۲) نسبت مفهوم جزئی و مفهوم کلی، عموم و خصوص مطلق است.

(۳) تعداد مصداق‌های هر مفهوم کلی، بیش از هر مفهوم جزئی است.

(۴) مفهومی که فرض مصادیق متعدد برایش محال است، حتماً جزئی است.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مفهوم جزئی، مفهومی است که قابلیت انطباق بر بیش از یک مورد را ندارد، بنابراین فرض مصادیق متعدد برایش محال است.

گزینه‌ی ۱: برخی مفاهیم کلی نیز دارای مصادیقی هستند که می‌توان آن‌ها را با اشاره‌ی انگشت نشان داد، مثل «درخت». از طرفی مصداق برخی مفاهیم جزئی هم قابل اشاره‌ی با انگشت نیستند، مثل «الله».

گزینه‌ی ۲: نسبت این دو مفهوم، تباین است، زیرا هیچ مفهومی جزئی، مفهوم کلی نیست.

گزینه‌ی ۳: برخی مفاهیم کلی هیچ مصداقی ندارند، مثل «مربع سه گوش» و برخی فقط یک مصداق دارند، مثل «کوچک‌ترین عدد اول». بنابراین نمی‌توان گفت تعداد مصداق‌های هر مفهوم کلی، بیش از هر مفهوم جزئی است.